

РЕШЕНИЕ

№ 430

София, 06 февруари 2015 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, първо наказателно отделение, в съдебно заседание на пети ноември две хиляди и четиринадесета година в състав :

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЕЛЕНА ВЕЛИЧКОВА

ЧЛЕНОВЕ: РУЖЕНА КЕРАНОВА

МИНА ТОПУЗОВА

при секретар: Аврора Караджова

и в присъствието на прокурора Искра Чобанова

изслуша докладваното от съдията Ружена Керанова

н. дело № 1289/2014 година

Касационното производство е образувано по протест на Апелативна прокуратура – София против въззивна присъда № 29/23.05.2014 г, постановена по ВНОХД № 089/2012 г. от Софийски апелативен съд, с която на основание чл. 336, ал.1, т. 3 от НПК е отменена осъдителната присъда № 12/30.05.2012 г. по НОХД № С-876/2011 г. по описа на Софийски градски съд и подсъдимият С. Т. П. е бил признат за невинен и оправдан по обвинението по чл. 302, ал. 1, т. 1 и т. 4 във вр. с чл. 301, ал. 1 във вр. с чл. 26 от НК.

В протеста и допълнението към него се сочи, че присъдата на въззивния съд е постановена при съществени нарушения на процесуалните правила и на материалния закон, изразили се в следното : превратна интерпретация и неправилна оценка на събраните доказателства, безкритично възприемане на тезата на подсъдимия, игнориране на установени по делото обстоятелства, незаконосъобразно изключване от доказателствената съвкупност на данните,

събрани чрез прилагане на специални разузнавателни средства (СРС), отправен е упрек към мотивите на апелативния съд. Искането е за отмяна на присъдата и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на апелативния съд.

Протестът се поддържа в съдебното заседание от представителя на Върховната касационна прокуратура.

Подсъдимият С. Т. П. лично и чрез защитата си поддържа тезата за недопустимост на подадения касационен протест, поради несъответствието му с изискванията по чл. 351 от НПК. Излагат се съображения и за неговата неоснователност, тъй като въззивният съд внимателно е ревизирал събраните по делото доказателства и е достигнал до верен извод по фактите и правото. В пространното възражение срещу протеста и писмените бележки на двамата защитници е направен критичен преглед на доказателствената дейност на първата инстанция, която правилно не била възприета от апелативния съд. Обобщено, защитниците и подсъдимият пледират за потвърждаване на оправдателната присъда.

Върховният касационен съд, първо наказателно отделение, като обсъди доводите на страните и извърши проверка в пределите по чл. 347, ал.1 от НПК, установи следното :

На първо място, трябва да се вземе отношение по качеството на подадения касационен протест, доколкото такова искане се отправя от защитата.

От съдържанието на касационния протест е видно, че с него са ангажирани основанията по чл. 348, ал.1, т. 1 и т. 2 от НПК. Изложени са съображения, подкрепящи релевираните касационни основания. Заявено е изрично, че допълнителни доводи към протеста ще бъдат представени след запознаване с мотивите на атакуваната присъда. Допълнение към подадения протест е постъпило във Върховния касационен съд до даване ход на делото,

съобразно изискванията на чл. 351, ал. 3 от НПК и същото е прието. В това допълнение са доразвити доводите, поддържани в протеста.

При това положение претенцията на защитата за недопустимост на касационния протест се явява неоснователна. Цитираното в тази връзка определение на касационната инстанция не допринася за развитата теза. Защитата, позовавайки се на постановления от ВКС съдебен акт, пропуска, че при разглеждания в него случай изобщо са липсвали „данните”, които следва да бъдат посочени съгласно чл. 351, ал.1 от НПК, и че не е била използвана възможността по чл. 351, ал. 3 от НПК.

Касационният протест е основателен и съображенията за това са следните :

Въззивният съд е изразил съгласие само с част от мотивите на първата инстанция, а други е отхвърлил, но начинът, по който е процедирал, нарушава разпоредбите на чл. 14, чл. 107, ал. 5, чл. 305, ал. 3 във вр. с чл. 339, ал. 3 от НПК. Дейността на втората инстанция не съответства на изискването за обективно, всестранно и пълно изследване на обстоятелствата по делото. Събраните доказателства и доказателствени средства не са подложени на внимателна проверка за тяхната достоверност и достатъчност.

Въззивният съд е приел фактически положения, които почти буквално отразяват обясненията на подсъдимия П., така както те са възпроизведени в мотивите на първостепенния съдебен акт, включително и с допуснатите технически грешки относно датите на провежданите срещи между него и свидетеля Ш. (сравн. отразеното на л. 218 и сл. от въззивното дело, съответно, л. 400 и сл. от първоинстанционното дело). Декларирано е, че приетата фактическа обстановка се обосновава от обясненията на подсъдимия и на подкрепящите ги свидетелски показания. Последвалият непълен, схематичен и необективен анализ на доказателствата и доказателствените източници е в противоречие с възложените от закона задължения на съда за цялостна проверка на атакуваната първоинстанционна присъда.

Въззивната инстанция е посочила, че градският съд безмотивно е окачествил обясненията на подсъдимия П. като недостоверни. От съображенията на въззивния съд обаче не става ясно защо е направен противоположен извод за обективността на същите. В тази връзка, отразеното в мотивите на въззивната присъда на л. 231 от делото, „че липсата на процесуална възможност да бъде ценена информацията в доказателствените средства, приложени в том 1 и 2 от ДП, ВДС от СРС, проведени на 20.10. 2010 г., води до извод, че следва да бъде дадена вяра на обясненията на подсъдимия”, е съвсем недостатъчно. Цитатът илюстрира незаконосъобразната теза на съда относно оценката за достоверност на доказателствените източници. Изключването на ВДС от доказателствената съвкупност съвсем не означава, че обясненията на подсъдимия непременно следва бъдат счестени за „верни”. Обясненията на подсъдимия, както и всяко друго гласно доказателствено средство, подлежат на внимателна проверка чрез всички допустими способи. Достоверността им зависи от тяхната убедителност, последователност, непротиворечивост, обективност и съвместимост с останалите доказателства. Втората инстанция не е обсъдила в логическа връзка цялата доказателствена наличност, чийто обем обхваща не само коментираните ВДС, и така се е лишила от възможността да провери надлежно твърденията на подсъдимия.

Въззивният съд е отправил упрек към първата инстанция, че при преценката за „верността” на показанията на свидетеля Ш. не се е съобразила с показанията на свидетелите Б., Е. и А.. В показанията на Б. и Е. се съдържат данни, че свидетелят Ш. споделил пред тях за упражнен натиск върху него, за да подаде жалба срещу подсъдимия П.. Мотивите към първоинстанционната присъда не дават основание за такъв упрек (виж мотиви, л. 423 от делото). След като е изразила несъгласие с преценката на градския съд, втората инстанция е трябвало ясно да посочи съображенията си, поради които

кредитира показанията на цитираните свидетели и защо отхвърля показанията на Ш. и Т., съдържащи противоположни данни.

Въззивният съд избирателно е коментирал част от съображенията на първата инстанция, изложени по повод показанията на свидетеля А., в които той обяснява за облигационни отношения между подсъдимия и свидетеля Ш.. Спрял се е конкретно на едно от констатираните противоречия между показанията на този свидетел и друг гласен доказателствен източник (кога подсъдимият е имал „късмет“) и е заключил, че това противоречие не дава основание показанията на А. да бъдат дискредитирани. Тъй като въззивният съд не е извършил собствен цялостен анализ на съдържащата се в показанията на А. информация, то извън дължимата проверка е останала оценката на първата инстанция за тяхната противоречивост и необективност, приета не само въз основа на коментираното в мотивите на въззивната присъда несъответствие. В показанията на този свидетел има детайли, необсъдени от въззивния съд, които имат отношение към изводите относно тяхната достоверност.

На следващо място, основателни са възраженията на прокурора, за избирателния подход на съда при обсъждане на материалите по делото и игнориране на важни обстоятелства. Съдът не е коментирал част от гласните доказателствени източници, а обсъждането на други е частично и незадълбочено - показанията на свидетелите Р., М., Т., И., И., Й.. Данните, съдържащи се в тези показания, имат отношение към установяване на обстоятелства, свързани с предмета на доказване, както и към проверката на гласните доказателствени средства. Игнорирането на сочените свидетелски показания е в разрез с изискването на чл. 107, ал. 5 от НПК за внимателна проверка на всички събрани доказателства. Втората инстанция е изразила несъгласие с аналитичната дейност на градския съд, но в същото време се въздържа да обсъди задълбочено и да вземе категорично становище по косвените и производни доказателства, анализирани в мотивите на

проверяваната присъда. Разсъждения на въззивния съд кога по принцип следва да се приеме за доказано противоправното „получаване на определена сума пари”, съответно до каква степен следва да се ценят показанията на свидетелите, както и поставеното изискване по делото да са налични „преки доказателства”, не държат сметка, че в процеса на доказване могат да се използват косвени и производни доказателства.

Тук е мястото да се посочи, че противоречието между гласните доказателствени средства, изразяващи конфронтиращите се версии за взаимоотношенията между подсъдимия и свидетеля Ш., поставя далеч по-високи изисквания към мотивите на съда за кредитирането на едни от тях и отхвърлянето на други от тези, изложени във въззивната присъда. От съдържанието на въззивния акт не личи съдът да е обсъждал пълноценно показанията на свидетеля Ш.. Изолираното им съпоставяне само с част от доказателствените материали, и следващите се декларативни съждения, че показанията са опровергани, не сочи на обективност при изследването на тяхната истинност и достоверност. Подобен е подходът и при частичното обсъждане на показанията на свидетеля И.. Резюмирано, изводът на съда е, че в показанията на свидетеля се съдържат догадки и предположения, които не са факти, подлежащи на обсъждане. Съдържащата се в тях информация съвсем не се е ограничавала до собствени на свидетеля „умозакljučения” Този свидетел, освен друго, е съобщил и за споделеното му от Ш. за предаването на конкретната сума пари. Това изявление на Ш. е възприето от И. и като всеки друг факт от обективната действителност може да служи като доказателство. Съвсем отделен е въпросът за производния му характер и неговото значение в процеса на доказване.

Въззивният съд е формулирал противоречиви мотиви относно обстоятелства, които е ценил в контекста на достоверност/недостоверност на гласните доказателствени източници. Приел е за неправилен извода на първата инстанция, че свидетелят Ш. по собствена инициатива е уведомил органите на

МВР (виж, мотиви, л.222). Преди това обаче, при излагане на фактическата обстановка, въззивният съд е приел друго - „ В следващи дни (след 17.10.2010 г., бел. ВКС) свидетелят Ш. потърсил контакт с органите на МВР. Осъществил среща със свидетеля Т. ..., като му позвънил по телефона и го помолил за лична среща с него. Срещата се състояла в заведение близо до сградата на..при срещата свидетеля разказал на Т. за взаимоотношенията си с подсъдимия,, – виж, мотиви, л. 219 от делото.

Въззивният съд се е отнесъл критично към съображенията на първата инстанция по повод обсъжданите протоколи за ВДС от използване на СРС, тъй като в тях имало позоваване на „чужд авторитет, цитирайки конкретно решение на ВКС”. Критиката е лишена от основание. Видно от съдържанието на съдебния акт в него ясно са отразени собствените на съда съображения по отношение на процесуалната годност на коментираните доказателствени средства. Въззивният акт не съдържа убедителни съображения срещу мотивите на първата инстанция, свързани с наличието на предпоставките, предвидени в чл. 12, ал. 2 от ЗСРС. Изразеното от втората инстанция несъгласие с изводите на градския съд е неясно. Въззивният съд е приел, че за да е изрядно разрешението, искано при предпоставките на чл. 12, ал. 2 от ЗСРС, би следвало по правилата на местната подсъдност да е дадено от председателя на Окръжен съд – Велико Търново, а не от председателя на Софийски градски съд. Следващият абзац от мотивите е посветен на това, че нарушенията на правилата за местна подсъдност не съставляват съществено процесуално нарушение. Последвали са разсъждения, свързани с правилата на специалната подсъдност по чл. 35, ал. 3 от НПК и определената компетентност на органа по чл. 15, ал. 3 от ЗСРС. Противоречивото и непоследователно изложение в мотивите прави невъзможно да се проследи каква е действителната позиция на въззивния съд, а това винаги съставлява процесуално нарушение.

Накрая, съжденията, съдържащи оценката на съда, „за историческия момент” (л. 230 от делото), без да е посочена връзката им с конкретното производство подриват убедителността на съдебния акт.

Обобщено, процесуалните действия на въззивния съд не отговарят на принципното изискване за обективност, пълнота и всестранност на съдебното изследване на всички обстоятелства по делото и внимателна проверка на доказателствата, а постановеният съдебен акт се отклонява от изискванията на чл. 305 от НПК, които са валидни по силата на чл. 339, ал. 3 от НПК при постановяване на нова присъда. Това налага отмяна на въззивната присъда и връщане на делото за ново разглеждане на апелативния съд. При това ново разглеждане съдебният състав следва да отстрани допуснатите нарушения, дали основание за отмяна на въззивната присъда, да извърши пълноценен доказателствен анализ, въз основа на който да формира своите изводи по фактите и правото.

С оглед на изложеното и на основание чл.354, ал. 3, т. 2 от НПК, Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ въззивна присъда № 29/23.05.2014 г, постановена по ВНОХД № 089/2012 г. от Софийски апелативен съд.

ВРЪЩА делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд от стадия на съдебното заседание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ :

ЧЛЕНОВЕ : 1.

2.

